

A Régiók Bizottsága „Kárpátok” régióközi csoportjának szerepe a perifériák érdekeinek érvényesítésében

A 132294. számú „Kormányzati kihívások periférikus térségekben” projekt a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K pályázati program finanszírozásában valósult meg.

Dr. Brucker Balázs tudományos munkatárs

KRTK RKI DTO

MRTT, Budapest, 2021. november 4-5.

Szemiformális csoportosulások:

- ☐ Európai Parlament: közös munkacsoportok
- ☐ Régiók Bizottsága: régióközi csoportok

- ☐ Kevésbé kutatott téma:
  - EP: Dutoit, Nedergaard–Jensen, Landorff, Brucker
  - RB: senki!

FOGALMI KERET: CENTRUM vs. PERIFÉRIA AZ EU-BAN ÉS ITTHON

Centrum vs. Periféria:

- ☐ Centrum–periféria elméletek (Rokkan, Wallerstein...):
  - ☐ A centrumok fejlődése *autonóm és innovatív*
  - ☐ A perifériák fejlődése *függő és követő* jellegű
- ☐ A földrajzi megközelítési léptékek különbözőek (a világrégióktól a szűk lokalitásokig)
- ☐ Centrum vs. Periféria (EU) ≠ Centrum vs. Periféria (Magyarország)

FOGALMI KERET: CENTRUM vs. PERIFÉRIA AZ EU-BAN ÉS ITTHON

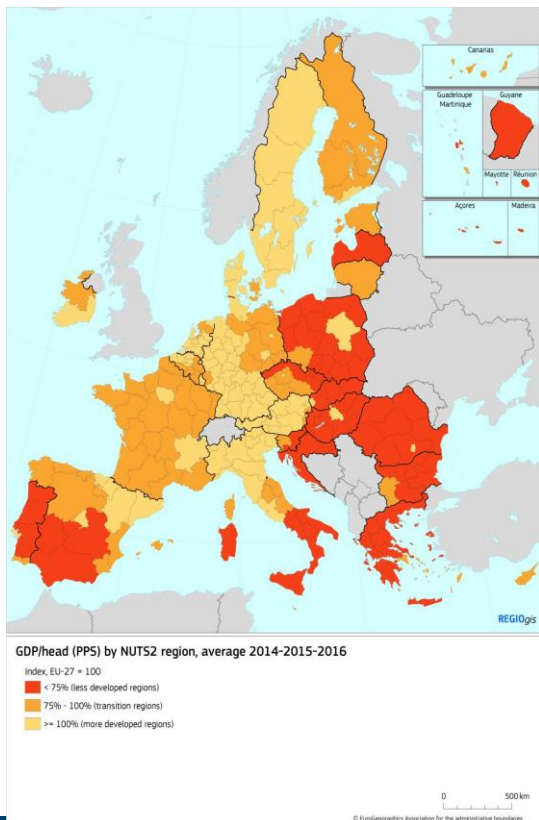
Centrum vs. Periféria:

- ❑ Az EU perifériák sajátossága a „gazdasági fejlettség” alacsonyabb szintje + az európai támogatásoktól való függőség (Featherstone, Kazamias, 2001: 2.)
- ❑ Az uniós regionális politika korábbi szempontrendszere (perifériák):
  - ❑ *A fejlődésben elmaradott területek támogatása (az egy főre jutó GDP az EU-átlag 75%-a alatt): Dél-Európa, Kelet-Európa, szigetek, legkülső régiók*
  - ❑ *A ritkán lakott területek alkalmazkodásának támogatása: Észak-Európa*
- ❑ A kohéziós politika és eszközrendszere napjainkban egyre inkább az EU általános politikai és integrációs céljait szolgálja és nem a klasszikus területi szakpolitikát (területi kohéziós célok)

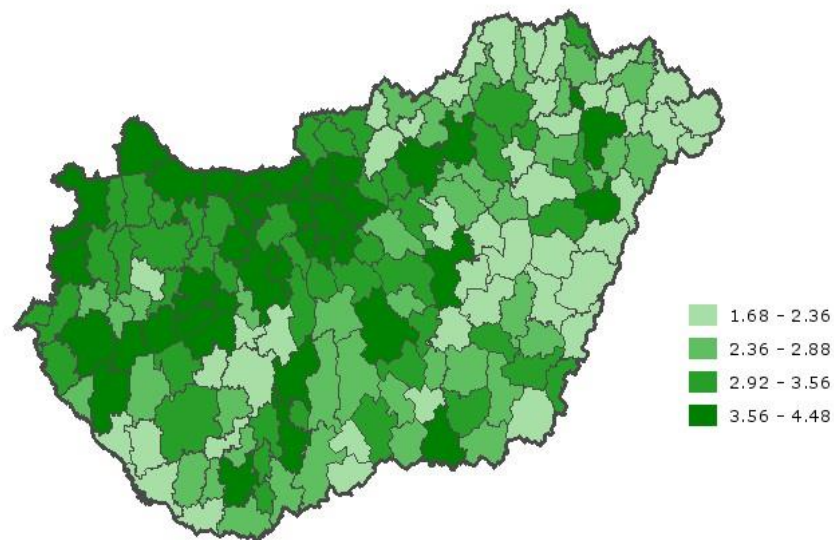
FOGALMI KERET: CENTRUM vs. PERIFÉRIA AZ EU-BAN ÉS ITTHON

Centrum vs. Periféria:

1. Regional Eligibility Map 2021–2027; forrás: European Commission
(<https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeetingDoc&docid=22870>)
2. A legszegényebb és leggazdagabb járáások (2014) (<https://www.origo.hu/gazdasag/20140806-magyarorszag-jarasainak-fejlettségi-terkepe.html>)

Melyek a legszegényebb és leggazdagabb járáások ?

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA belső struktúrája

A. Formális fórumok

- Plenáris ülés
- Szakbizottságok
- Politikai csoportok

**Régiók Európai
Bizottsága**

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA belső struktúrája

B. Szemiformális fórum

- Régióközi csoportok (interregionális csoportok, intergroupok)

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

- Az elképzelés 2007-ben körvonalazódott.
- Szerkezetük és működésük hasonlatos az EP közös munkacsoportjaihoz (intergroupjaihoz). (Az EP-ben 1979 óta létezik.)
- Olyan platformokról van szó, ahol az uniós és Unión kívüli helyi és regionális önkormányzatok egyeztethetnek és új elképzelésekkel állhatnak elő.

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

- ❑ Egy csoport az alábbi feltételekkel jöhet létre:
  - az RB legalább 10 rendes tagja részt vesz benne,
  - ezek legalább négy nemzeti delegációhoz vagy
  - határokon átnyúló együttműködést megvalósító régiók csoportjához tartoznak,

(RB Eljárási Szabályzata)

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

☐ Működési jellemzők:

- Formalizáltság hiánya
- Specializáció
- Apolitizáltság
- Külső (EU-n kívüli) szervezetek és személyek bevonása

ELMÉLETI KERET: AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SZEMI-FORMÁLIS FÓRUMAI, A RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

RÉGIÓKÖZI CSOPORTOK

☐ Csoportosítás:

- Ágazati kérdésekkel foglalkozó:
  - A gépjárműipar jövője
  - Egészség és jóllét
  - Brexit
- Terület-specifikus:
  - Balti-tengeri régiók
  - Kárpátok
  - Szigeti régiók

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

■ Kárpátok makrorégió:

- Ausztria
- Csehország
- Lengyelország
- Magyarország
- Románia
- Szlovákia
- Szerbia
- Ukrajna

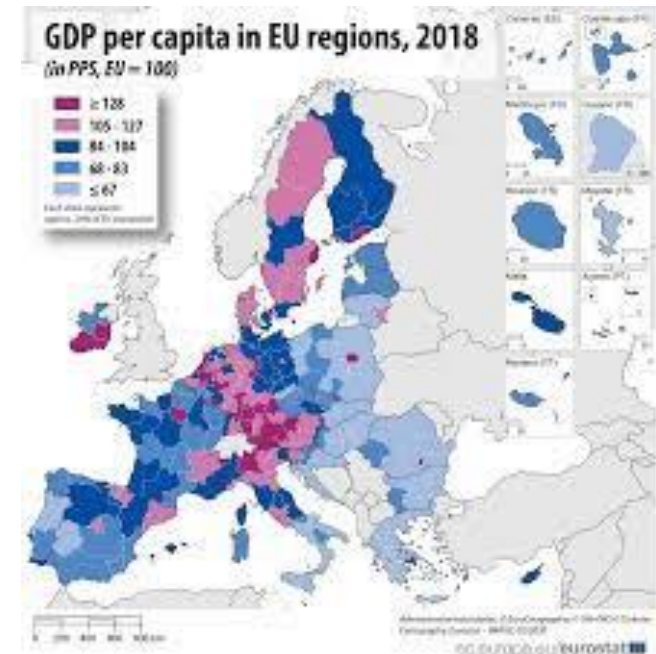

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

- Magyarországról:
  - Borsod-Abaúj-Zemplén megye
  - Hajdú-Bihar megye
  - Heves megye
  - Jász-Nagykun-Szolnok megye
  - Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

- Gazdasági fejlettség:
  - A legszegényebb tagállami régiók közé tartozik
  - Az 1 főre jutó GDP nem haladja meg az EU-s átlag 50%-át

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

□ MAKROREGIONÁLIS STRATÉGIA

- Az Európai Unió (EU) makroregionális stratégiái politikai keretet nyújtanak ahhoz, hogy egy adott régió országai közösen kezelhessék és oldhassák meg a problémákat, illetve jobban kiaknázhassák a rendelkezésükre álló lehetőségeket (például a környezetszennyezés, a hajózhatóság, a nemzetközi piacon való érvényesülés stb. terén).
- Ennek révén a részt vevő országok előnyt kovácsolnak a szorosabb együttműködésből, amelynek célja, hogy hatékonyabbá tegyék politikáikat annál, mintha egymástól elszigetelten kezelnék a problémákat.
- Az EU makroregionális stratégiái támogatást kaphatnak az uniós alapokból, például az európai strukturális és beruházási alapokból.

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

- 2016 februárjában hozták létre
- 27 tag
- 5 EU-s ország
- Elnök: W. Ortyl (ECR) + 2 alelnök (PPE): magyar: Seszták Oszkár + román
- A politikai csoporthoz való tartozás nem számít, a közös célt, a Kárpátokra vonatkozó makroregionális stratégia kidolgozását tartják prioritásnak.
- A csoport figyeli az EU-s intézmények tevékenységét.
- A térségben érintett régiókat meghívják az ülésekre.

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

□ Feladatai:

- a Kárpátok régióra vonatkozó makroregionális stratégiáról szóló RB-vélemény terjesztése,
- partnerségek előmozdítása, kiépítése és fejlesztése a helyi és regionális önkormányzatok között a Kárpátok közösségei közti szorosabb integráció biztosítása, valamint a közös célok és fellépések meghatározása érdekében,
- a Kárpátok mentén fekvő államok kormányainak mozgósítása annak érdekében, hogy kezdeményezzék a Kárpátok régióra vonatkozó makroregionális stratégia létrehozását azzal, hogy hivatalos kérelmet nyújtanak be az Európai Tanácshoz,
- viták, közös megmozdulások és projektek szervezése a Kárpátok mentén fekvő két nem uniós ország (Szerbia és Ukrajna) helyi önkormányzatainak képviselőivel, hogy őket is bevonjuk a „Kárpátok régióra vonatkozó jövőbeli makroregionális stratégiába”, hiszen a velük való együttműködés szorosan,

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

□ Feladatai:

- kapcsolódik a fejlesztéssel és biztonsággal kapcsolatos uniós célkitűzésekhez,
- a Duna-stratégia érdekelt feleivel folytatott párbeszéd támogatása annak érdekében, hogy a Duna-stratégia és a Kárpátok régióra vonatkozó makroregionális stratégia keretében hozott intézkedések kiegészítsék egymást,
- mechanizmus biztosítása a Kárpátok régiót képviselő RB-tagok közti koordinációhoz, hogy így az illetékes RB-s szervek közös megközelítést alkalmazzanak az uniós politikákkal kapcsolatos közös kérdéseket illetően,
- intézkedések meghozatala annak biztosítására, hogy az EU csatlakozzon a Kárpátok Egyezményhez,
- az uniós szintű lobbitevékenység fokozása a Kárpátok régiót érintő kérdésekben, hogy politikai támogatást lehessen szerezni, illetve hogy prioritásként jelenjen meg a makroregionális stratégia kidolgozása.

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

☐ Ideológia:

- A tagok a csoportidentitásukat háttérbe szorítják
  - A középpontban: a közös cél
  - EU speciális jellege: nincs kormánypárt, ellenzék
  - Az önkormányzatok közelebb állnak a polgárokhoz („figyelnek a polgárokra”)
  - A tagok a régiók, megyék érdekeit képviselik

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

KÁRPÁTOK RÉGIÓKÖZI CSOPORT

□ Eredmények:

- W. Ortyl: a makroregionális stratégiával kapcsolatos stratégiára vonatkozó RB-vélemény jelentéstevője
- Közös kidolgozás, prioritások becsatornázása
- RB: csak véleményező szerep, de az esetek 60%-ában a társdöntéshozók (EP, Tanács) figyelembe veszik az RB véleményét

KONKLÚZIÓ

- A politikatudomány és a regionális tudomány hajlamos elfeledkezni a régióközi csoportok létezéséről, pedig olyan kérdés, amelyet érdemes lenne kutatni:
  - Érdekérvényesítési képességek
  - Együttműködés EU-s és nemzetközi intézményekkel
  - Régióközi csoport vs. Közös munkacsoport

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!

